

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Epistola Responsoria R. P. Isaaci De Bruyn Societatis Jesu
Ad Eximium Dominum Martinum De Svvaen S. Th.
Doctorem Lovaniensem &c.**

Bruyn, Isaac van

[Verlagsort nicht ermittelbar], 1693

§. IV. Scopus quartus, quem Eximius non tetigit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40327

dest : Nam vel prudens , fundatum ; & verum est hoc iudicium , vel falsum : si verum , & illud agnoscas , errorem tuum prodis , nec , quod pessimum est , hactenus detestaris : si falsum est , effice id quæso quamprimum argumento quodam solido , & unâ declara te gratiam per se efficacem à Janseniana diversam statuere , tum demum rem effeceris Viro dignam , neque chartæ facies & temporis dispendium , ne addam nominis , ut fecisti hactenus. Sed vereor , ut ad conatum adeo laudabilem assurgere tibi animus sit : Quà enim ratione posses à Jansenio tuo avelli ? Nihil tu ipse magis amare videris , quam istam affinitatem , si non iudicio tuo identitatem , inter Iansenianam gratiam , & eam quam Thomisticam ad declinandam invidiam , nunc quidem appellare mavis , ita plus satis tua prodit tergiversatio. Plures sunt è maximè devotis Iansenio , qui ex quo tempore didicerunt non ita ex voto rem suam Romæ agi , hanc nobis cantilenam occinere cœperunt : paratos se , & in formulam Alexandri jurare , & ejurare quidvis , modo datur , & liceat sibi securis , gratiam per se efficacem defendere. Quo pacto ita volunt ? Nisi , quia sentiunt , salvum sibi manere suum Iansenium , quamdiu salva maneat gratia per se infallibiliter efficax ? Mihi quidem hic eorum sensus displicet , sed an tibi non probatur Vir Eximie ? Sin minus probatur , agnosce amabo , & palam doce inter gratiam , quam Thomisticè per se efficacem vocas & ais te profiteri , & illam , quam Iansenius asseruit , verum quoddam discrimen intercedere. Quamdiu huc non eniteris , vides opinor , quomodo ex illo tuo scopo , quem attigisti , & quâ ratione scopos sexcentos alios , negotio non majori posses attingere , immissa sagitta in te resiliat , & plagam tuam non sanet , sed exasperet.

§. IV.

Scopus quartus , quem Eximius non tetigit.

IS erat scribis §. 9. ostendere quid mali natum sit in Ecclesiam derivari ex illorum sententia , qui ex constitutionibus Pontificiis inferunt dogma gratia per se efficacis damnatum esse. Mala autem illa deinde sex enumeras : singulis aliquod remedium lubens præscribam , quamquam & hic scopus , quemadmodum proximè superior , spectet ad scopas dissolutas.

PRIMUM MALUM.

Est diminutio Auctoritatis SS. Augustini & Thomæ.

Respondeo, timor hic est panicus Eximie Domine: vel enim metuis, ne vilescat utriusque Sancti Doctoris auctoritas apud Catholicos, vel apud Heterodoxos, vel apud utrosque simul: apud nullos autem eorum periculum est vel minimum, quod sic evinco: Agamus primo de Catholicis, de illis enim æquum est, ut magis solliciti simus. Catholici isti omnes, qui proscriptam esse existimant doctrinam de gratia per se efficaci, simul existimant, & tuentur mordicus doctrinam istam neque Sancto Thomæ usquam neque Augustino placuisse, quare nullum periculum est, ne apud eisdem Doctorum istorum, quos à se stare credunt, vilescat auctoritas. Iam videamus de hæreticis: Nihil illi tribuunt Pontificum constitutionibus quibus non obstantibus clamabunt Augustinum totum esse suum, ut clamabat Lutherus: fidei professionem ex ejus avulsis & malè inter se commissis laciniis contexent, ut contexere se posse gloriabatur Calvinus, sibi indent cognomen Augustini, ut sibi indidit Wicleffus: uno ore clamabunt, se esse Thomistas, ut in libro adversus Scultetum clamat Petrus Jurius & hoc semper habebunt magnificentum & ingens, ut Pontificum Sanctionibus opponere possint magna Augustini & Thomæ Nomina: undè ergo vilescet aut periculum ullum subibit Sanctissimorum istorum Doctorum existimatio? Patet itaque quod dicebam, timorem hunc planè esse panicum. Quod si jacturam aliquam nominis aut auctoritatis pati possent Augustinus & Thomas, certè non aliud eam paterentur, quam quod in damnatorum dogmatum patrocinium maleferiata quædam ingenia utrumque reluctantem trahant, & in hunc finem interdum ita extollant immodicè, ut cum Pontificiis Decretis non tantum committant, sed ipsis æquare videantur Scriptoribus Hagiographis dum non tam Augustinum & Thomam, quam sua somnia venerantur, quæ sub eorum umbra securè depereant. Hos insectare, his irascere, Iansenium tuum exagita, invade Arnaldum, non eos, qui Thomam & Augustinum Ecclesiæ Romanæ, Innocentio X. & Alexandro VII., ut eadem sentientes, vindicant, sed non ausis pugil Batave, qui si animi tui sensa, quæ nunc silentio aliquousque prodis, apertè exponeres, ipse fatereris ac contenderes, Augustinum & Thomam, Iansenio patrocinari in damnatis

natis suis articulis , in quo si fallor , falsitatis me redargue , quod non facies , nisi pertinaciam ponas. Ex hoc oritur quod metuis.

SECUNDUM MALUM.

*Estque Confirmatio A catholicorum calumniantium ,
Ecclesiam Romanam damnasse doctrinam S. Augu-
stini & quod pejus est S. Pauli.*

Respondeo : hæc credo te , tuosque religio tenet , quo minus ju-
diciam submittatis constitutionibus Pontificum , quâ parte sen-
sum Jansenii damnant : nam ut testis est è tuis aliquis Auctor libelli ,
cui titulus : *Reflexion de Religion & d'etat sur le Formulaire &c.* pag.
8. & 9. si solenniter profiteamur cum juramento sensum hæreticum , in
quo V. Propositiones damnata sunt , esse sensum Jansenii , agnoscendum
erit doctrinam S. Pauli , & S. Augustini , in materia de predestinatione
& gratia hæreticam esse. Pergit ad finem paginæ 9. Apparet ex lectione
Jansenii , ejus doctrinam non esse aliam , nisi illam , quam S. Augusti-
nus sustinuit contra Pelagianos : atque ea unica ratio est quare Religionis
Zelatores (nonne & tu ex illis es Doctor Eximie ?) Quare inquam
Religionis Jansenianæ Zelatores tanta cum firmitate recusent agnoscere
V. Propositiones in sensu damnato esse Jansenii : neque hoc unius tan-
tum de communi Janseniano grege judicium est : lectionem eam jam
pridem veteranus factionis Magister Arnaldus præscripsit in apologia
Jansenii in præfatione ita docens : *Doctrina Iprensis Antistitis , non est
alia , quam S. Augustini.* imo quod ibidem subdit : *non potest sine volun-
taria , & portentosa pertinacia negari , propositiones Bani , qua reperi-
untur in Jansenio , esse puncta capitalia doctrina S. Augustini : & iterum :
Augustini doctrina per Iprenses Antistitem potentissimè stabilita est.* De-
nique Jansenius clarissimè & solidissimè explicuit caelestem S. Augustini
doctrinam super materia de gratia. Et erit post hæc aliquis , qui citra
immanem calumpniam in Romanam Ecclesiam , asserere possit , per
constitutiones Pontificias proscriptam esse Jansenii doctrinam , quæ , ut
idem Arnaldus ibidem scribit , *non est alia quam S. Augustini ?* Quid
hoc aliud esset , quam confirmare A catholicos , dum doctrinam Janse-
nii (quam nil nisi Paulum & Augustinum spirare dicunt) expro-
brant à Pontificibus esse damnatam ? Quid inquam hoc aliud esset ,
quam Paulum & Augustinum cum Pontificibus committere ? nam ,

ut

ut iterum Arnaldus repetit : *Iansenii propositiones damnari non possent tamquam heretica , aut tamquam erronea , nisi Sacra Sedes & tota Ecclesia de approbatis erroribus , & hæresibus accusentur.* Huc metus tuus prospicit Vir Eximie , ne , si ostendatur , doctrinam tuam de gratia per se efficaci , quam non audes asserere diversam esse , & hoc silentio satis prodis esse eandem cum doctrina Jansenii , si inquam ostendatur illam Pontificiis decisionibus esse contrariam , contendat inde Calvinistæ , quibuscum agnoscis in hoc puncto plenam tibi esse concordiam , Pontifices hanc doctrinam in Jansenio proscribentes , opposuisse se Pauli & Augustini placitis , atque ita quo hunc scopum magis promotes hoc altius Janseniano luto te immergis. Malo huic remedium præscribet responsio sequens.

TERTIUM MALUM.

Est obstaculum conversionis prætensè Reformatorum.

Respondeo : studium & zelum tuum probo Vir Eximie , modo sit secundum scientiam. Rectè facis , cum de tollendis obicibus , qui fratres nostros devios remorantur , tam sollicitè cogitas. Verum malos medicos imitari videris , qui ægris indulgendum existimant , quidquid appetunt ; subducendum , quidquid averfantur. Putasne tam mirificè te levem esse & misericordem , cum tam multum judicas hæreticis esse tribuendum ? Ego crederem crudelem esse me , si essem sic misericors. Si hæc te agit misericordia , cur non das hæreticis , quod ipsi se ex Paulo & Augustino invictè conficere plenis buccis gloriantur , nulla esse hominis in hoc statu æternæ vitæ merita ? Ita ex Iansenii , & Arnaldi tui , tuisque principiis manifestè se colligere jactat laudatus à te Iurius , in colligendo hic minimè infelix. Cur id non indulges , & illo indulto , cur non sis æque liberalis in cæteris , pro quibus nomen & Pauli & Augustini usurpant ? Ita multiplex fiet ad vos Calvinistarum accessio , aut vos verius ibitis magnis passibus ad ipsos. Permite interim , ut medici longe peritioris , & ab Ecclesia approbati ego instructiones sequar. Is est S. Ignatius , ne exhorresce , Vir est mitissimus , & summo ardens hæreticorum amore , licet hæreses oderit odio vaticano , & simile semper odium filiis suis inspiraverit. Is in aureo suo de exercitiis spiritualibus libello quoad omnia à Paulo III. approbato hanc inter cæteras regulas *ut cum orthodoxa Ecclesia verè sentiamus* decimam septimam tradit his verbis, *Neque iti-*

dem

dem prædicanda, & inculcanda gratia Dei usque adeo insistendum, ne serpere inde possit auditorum animis lethalis error, negatâ liberi arbitrii nostri facultate. De gratia ergo ipsa diffusè quidem loqui fas est, Deo aspirante, sed quatenus in gloriam ejus uberiolem redundat, idque juxta modum convenientem, nostris præsertim temporibus: ne & liberi arbitrii usus, & operum bonorum efficacia tollatur. in iisdem regulis multa saluberrima contra lapsos in fide præscribit remedia, & inter cætera quædam tuo morbo curando peridonea, quale illud est quod Regulâ primâ præcipit: *sublato, inquit, proprio omni judicio tenendus est semper paratus promptusque animus, ad obediendum veræ Christi sponsæ, ac Sanctæ Matri nostræ: & decimâ tertiâ tamquam summè necessarium injungit, ut ipsi Ecclesiæ Catholice omnino unanimes, conformesque simus (audi quousque) si quid, quod oculis nostris apparet album, nigrum illa esse definierit, debemus itidem, quod nigrum sit pronuntiare, immane quantum ab hac obedientiæ cæcitate hæcenus distas Eximie, & tamen ea necessaria est, ut cum orthodoxa Ecclesia verè sentiamus. Attende quæso rationem quæ ad cæcam hanc obedientiam, Ecclesiæ filium movere debeat & his verbis subnectitur: *indubitatè namque credendum est eundem esse Domini nostri IESU Christi, & Ecclesiæ orthodoxæ, sponsæ ejus spiritum, per quem gubernamur, ac dirigimur ad salutem.* Et huic spiritui tu auscultare detrectas & solenniter definienti fidem habere renuis: sed de eo actum est supra, illud unum modò voveo, ut hæ regulæ medicina tibi sint ad salutem. Nunc ad propositum redeo. Miror & doleo Vir Eximie, id à te recenseri inter obices, & obstacula, quo nihil orthodoxis scriptoribus visum est aptius ad applanandam viam. Estne obicem ponere fratribus, ad Matris suæ Ecclesiæ Romanæ gremium reverluris, manifestè illis ob oculos ponere fœdos Lutheri & Calvinii lapsus in materia de gratia & libero arbitrio, in qua Paulum & Augustinum suos esse falsò gloriantur? Ego hæcenus existimavi, & etiamnum existimo, id esse obicem tollere. Estne obicem ponere Iansenium, quem, ut Calvinii sui sincerissimum interpretem venerantur ac suspiciunt, cujus lectione in suis se placitis confirmari palam asserunt, solidissimis rationibus impugnare, & pluries in ipsam veritatem impegisse, luculenter ostendere? Estne obicem ponere, sententias commentis Iansenianis affines ablegare, tamquam non dissimili asperlas fuligine? Quid quæso magis, aut æque errabundos illos, potest ad nos pellicere, quam si vicerimus illos in errore manifesto verlari? Et tu adhuc quereris obicem à nobis Heretodoxis poni, quo minus redeant ad matrem, dum sententiam de*

gratia per se efficaci tuo sensu intellectam, quam non ausis agnoscere esse aliam, quam, quæ à Iansenio asserta fuit, impugnamus eo modo, qui illius errori directè oppositus est? Audi quid de hoc negotio ce-
 seant Academia nobilissimæ Moguntina & Herbipolitana, de redu-
 cendis hæreticis, quibus circumcessæ erant, maxime sollicitæ, quæq;
 reducendi artem longo usu dididerant. In litteris ad Clementem VIII
 Herbipolitana sic pronuntiat *Beatissime Pater, Pontifex maxime, inau-*
divimus in hac Academia nostra Herbipolensi inter nonnullos Theologos
Catholicos, non ita pridem excitatam de divina gratia vi, & efficacia
controversiam modo in Vrbe tractari, valdè dolemus è dono gratiæ alias
homini ad pacem dato, controversiam moveri; veremur etiam ex hac
parva scintilla, magnam in Ecclesia flammam, quam Deus clementer
avertere dignetur, oriri posse; utinam & sectarii in Germania, quando
ad eos fama deferetur, aliquot è Catholicis Theologis opinari, per divi-
nam gratiam sic hominis prædeterminari voluntatem, ut nequeat cum ejus-
modi motione adjungi dissensus, non magis confirmetur in sua semel erro-
ris sententia concepta de libertate nobis per caelestis gratiæ potentiam erep-
ta &c. Moguntina vero Bellarminum & Stapletonum impensè laudat,
 quod viam illam institerint in revincendis Calvinistis, quam ego pro-
 bo maximè, tuque improbas. *Constat*, scribit ad eundem Pontificem,
Doctissimos quosdam Theologos, nominatim Illustrissimum Cardinalem
Bellarminum, & Thomam Stapletonum, sententiâ illâ, quam Molina
sequitur, nixos, Calvinianorum dogmata hætenus evertisse, & Concilii
Tridentini sanctiones, defendisse, quo præsidio si destituti fuerint, tum
ingens apud Catholicos obruetur scandalum; tum causa præbebitur Cal-
vinistis quasi de parta contra nos Victoria triumphandi &c. Liceat his
 domesticum adjungere testimonium Doctissimi Suarezii qui illam
 expugnandi, & convertendi hæreticos methodum, tamquam aptissi-
 mum instrumentum, inspiratam S. Ignatio existimat & ab eo dima-
 nasse in universam Societatem, quam speciali modo elegit Deus, ad
 devios à fide, in viam salutis revocandos, ita scribit tom. 4. de reli-
 gione lib. 9. cap. 5. *Occasionem fumo advertendi zelum, quem nunc*
habet Societas, rectè explicandi concordiam gratiæ cum libero arbitrio,
& convenienter loquendi & accommodatè ad resistendum Lutherò, aliisq;
hujus temporis hæreticis, eundem fuisse in Patre nostro Ignatio, & vel
ab illo in Societatem manasse, vel eundem spiritum, qui hanc religionem
movet ad resistendum hæreticis, hujus esse doctrinæ auctorem. Ita illi sen-
 ferunt, quorum prudenti judicio plus defero, quam inani tuo timori.
Vis ex me intelligere, qui potissimum hæreticorum ad veram fidem
 con-

conversionem impediunt? Loquamur quod res est: illi ponunt obicem (ne dicam, tu ponis) qui Calvinii in hac parte probant dogmata, qui triumphii materiam probent, ex qua de nobilium, nec paucorum ad se papistarum accessione verè gloriantur: cur enim, inquiunt, Samuele Maresio Duce in Apologia pro Jansenistis contra Romanum Pontificem & Jesuitas, cur non rectè sentiamus in cæteris, quæ Papistæ oppugnant, qui rectè sensisse nos hæcenus in uno ex capitalissimis dogmate, fatentes habemus ipsos Papistas, quos antea inimicos fenseramus: pergant modo Augustinum volvere eâ, quâ cæperunt diligentiam, mox nobiscum conspirabunt in iis quæ de Cæna Dominica constanter credimus, neque major difficultas erit de cæteris. Hæc illorum non inanis gloriatio: sed pergamus. Illi ponunt obicem, qui communem Matrem Ecclesiam fastidiunt & in Romanos Pontifices irreverentes sunt. Reducere ad Matris gremium Heterodoxos cupis. Laudo. Sed vide, ne quos unâ manu reducis, abducas, & seducas altera. Certe non video, quid magis possit abducere & seducere, quam, si te ipsum intelligant, Theologum esse non tam Romanum, quam Jansenianum, & cui constitutiones Pontificiæ graves sint. Si te ipse amas, & proximi conversioni studes, per salutem tuam oro te, audi Christi Vicarium. Qui Christi oves sunt vocem ejus audiunt. Romanis aliquid plus, quam Lerdamensibus oraculis tribue. Quod ni facias frustra aliquem laboris tui fructum expectas, & quod plus est, animam ipse tuam, quâ nihil tibi potest esse carius, præsentissimo exponis discrimini. Utinam verbis hisce meis, quæ mihi singularis in te amor dicat Vir Eximie, tam potens cælestis auræ sibilus aspiret, ut obicibus omnibus altior, quos Magistrorum tuorum auctoritas, amor gloriæ, quique homines retrahit à palinodia pudor, solet obvolvere, veritati tandem manum utramque des, ita non tibi soli, sed quos reduces, fratribus proderis plurimum. Hæreat altè infixæ menti tuæ hæc Christi vox: *quid prodest homini si Univerſum Mundum lucretur, anima verò sua detrimentum patiatur?*

QUARTUM MALUM.

Sunt, *criminationes injuriosæ & persecutiones adversus gratiæ per se efficacis defensores, illos etiam, qui Jansenio minimè favent.*

R Espondeo. Injuriosas criminationes odi cane pejus & angue: sed quis criminatur? & ut tua phrasi utar, quis persequitur gratiæ

tiae per se efficaci defensores, qui Iansenium apertè ejurant? Thomistas hic designare cupis, ita colligo, quis eos iniquè vexat? Non diffiteor bella quandoque scholastica gerimus, sed amica, quæ potius ad scholasticæ militiæ exercitium faciunt, quam ad dissensiones animorum, gladiis obtusis pugnamus, neque ullum vulnus infligimus. Thomistarum doctrinam censurâ notari vetuit Roma, prompti paremus, notâ nullâ afficimus. Nescio undè tam meticulosus tu sis Vir Eximie, qui Magistrum habuisti cognomento *intrepidum*. Pone hunc timorem res Thomistarum est in vado.

QUINTUM MALUM.

*Turbæ frequentes variis in Ecclesiis successu temporis
ciendæ.*

Respondeo: desinant Iansenistæ esse *publica tranquillitatis perturbatores*, quales illos testatur Alexander VII. Ponant contumaciam, & mali isti corvi, pejora ova non excludant, redibit sua Ecclesiæ serenitas, non facilè deinceps perturbanda, nisi videremus, & longo observassemus usu, hæresim ex hæresi semper nasci, & novi aliquid monstri subolescere, ut ex Calvinismo Iansenismus prodiit, ex illo Quietismus, quem in cunis gaudemus esse extinctum utinam mater illa non sit secundo sæcunda!

SEXTUM MALUM.

Indignatio S. Sedis.

Hanc tu Vir Eximie, hanc fæderati tui & *Supplicantes* curant scilicet: hanc metuunt & quidem alpibus interjectis, qui, quod alpes transvolat, non pluris faciunt, quam inane murmur, quo imbelles animi territantur, vel potius, qui alpium oppositu vaticana fulmina penitus comminui garrunt ut non ita pridem ex tuis symmisticis aliquis scribebat: indignatio S. Sedis Ex: Martinum de Swaen sollicitum habet: quis credat? Ex: Domine nulla metuenda est S. Sedis indignatio iis, qui decreta ejus naso non suspendunt adunco, sed suspendentes publicè redarguunt, & verbis & exemplis ad debitam reverentiam compellunt. Si iratam habere verè times S. Sedem, statutis ejus citra exceptionem obtempera. Nunc reliquos duos scopos tuos inuestigemus ac videamus num feliciter in eos collimes. §. V.